

पर्यरीणम् A joint; L. D. B. -णः 1 Juice of the stalks of betel leaves. -2 A tendon of a betel leaf. -3 Worship of Śiva with ghee in the Uttarāyaṇa; L. D. B.

पर्यिकः, -की A cripple who moves about in a chair.

पर्ब 1 P. (पर्बति) To go, move.

पर्यक् *ind.* Round about, in every direction; उत्पेतुस्त पाततमाः सहस्रशो भयावहा दिवि भूमौ च पर्यक् Bhāg. 4. 5. 12.

पर्यग्निः Ved. 1 Circumambient fire. -2 A torch carried round the sacrificial animal; or the ceremony of carrying round such fire.

पर्यङ्कः 1 A bed, couch, sofa; क्वचिद् भूमौ शायी क्वचिदपि च पर्यङ्कशयनः Bh. 2. 81. -2 A palanquin. -3 A cloth girt round the back, loins, and knees (by a person) when sitting on his hams; cf. अवसक्थिका. -6 A particular kind of posture practised by ascetics in meditation, sitting on the hams; it is the same as बीरासन which is thus defined by Vasistha :— एकं पादमथैकस्मिन् विन्यस्योरौ तु संस्थितं । इतरस्मिस्तथैवोर्ध्वं बीरासनमुदाहृतम् ॥ पर्यङ्क-प्रस्थिबन्ध &c. Mk. 1. 1. -Comp. -ग्रन्थिः, -बन्धः sitting on the hams, the posture called पर्यङ्कः; पर्यङ्कबन्धस्थिरपूर्व-कायम् Ku. 3. 45, 59. -बद्ध *a.* squatting. -भोगिन् *m.* a kind of serpent

पर्यट 1 P. To roam, wander about; कदाचिदपि पर्यटश्शशि-विषाणमासादेत्येत् Bh. 2. 5.

पर्यटकः A tramp, vagabond.

पर्यटनम्, **पर्यटितम्** Wandering or roaming about, travelling over.

पर्यनुयोगः 1 An inquiry with the object of contradicting or refuting a statement (दूषणार्थं जिज्ञासा Halāy.); पर्यनुयोगो नाम स भवति यः स्वपक्षं साधयति विपक्षस्य च प्रतीपमा-चरति ŚB. on MS. 3. 1. 12; एतेनास्यापि पर्यनुयोगस्यानवकाशः Dāy. B. -2 Asking, inquiring. -3 Censure, reproach.

पर्यन्त *a.* 1 Bounded by, extending as far as; समुद्र-पर्यन्ता पृथ्वी ' the oceanbounded earth '. -2 Adjoining, neighbouring; स वै विषयपर्यन्ते तव राजन् महातपाः Rām. 7. 74. 26. -तः 1 Circuit, circumference. -2 Skirt, edge, border, extremity, boundary; क्षुरपर्यन्तं (चक्रम्) Mb. 1. 33. 2; उटजपर्यन्तचारिणी Ś. 4; पर्यन्तवनम् R. 13. 38; R. 3. 3. -3 Side, flank; पर्यन्ताश्रयिभिर्निजस्य सदृशं नाम्नः किरातैः कृतम् Ratn. 2. 3; R. 18. 43. -4 End, conclusion, termination; सहस्रयुगपर्यन्तमहर्ष्यद्ब्रह्मणो विदुः Bg. 8. 17; यदादिमध्यपर्यन्तम् Mb. 14. 44. 1; लभ्यन्ते भूमिपर्यन्तः Pt. 1. 125. -Comp. -देशः, -भूः, भूमिः *f.* an adjoining district or region. -पर्वतः an adjoining hill. -स्थित *a.* limitative, confining.

पर्यन्तिका Loss of good qualities, depravity, moral turpitude.

पर्यन्त्य = पर्जन्य q. v.

सं. इ. को.... १२५

पर्ययः 1 Revolution, lapse, expiration; कालपर्ययात् Mb. 3. 179. 19; Y. 3. 217; Ms. 1. 30; 11. 27; युगसाहस्र-पर्ययः (कल्पः) Bhāg. 8. 13. 36. -2 Waste or loss (of time); मा भूत् कालस्य पर्ययः Rām. 1. 22. 12. -3 Change, alteration. -4 Inversion; confusion, irregularity. -5 Deviation from customary observances, neglect of duty. -6 Opposition. -7 Loss, destruction; पक्ष्मणोऽपि निपातेन येषां स्यात् स्कन्धपर्ययः Mb. 12. 15. 26.

पर्ययणम् 1 Walking round, circumambulation. -2 A horse's saddle.

पर्यवदात *a.* 1 Perfectly pure or clean. -2 Very accomplished, conversant with. -3 Very familiar, well known.

पर्यवदानम् Complete destruction or disappearance.

पर्यवधारणम् Precise determination.

पर्यवपादः Transformation.

पर्यवरोधः Obstruction, hindrance.

पर्यवशेषः End, termination.

पर्यवष्टम् 5, 9 P. To besiege, surround; पर्यवष्टम्यता-मेतत् करालायतनम् Māl. 5.

पर्यवष्टम्भनम् Surrounding, investing.

पर्यवसो 4 P. 1 To complete, finish. -2 To deter- mine, resolve. -3 To result in, be reduced to, end in; एष एव समुच्चयः सद्योगेऽसद्योगे सदसद्योगे च पर्यवस्यतीति न पृथग् लक्ष्यते K. P. 10. -4 To perish, be lost, decline.

पर्यवसानम् 1 End, termination, conclusion. -2 Determination, ascertainment.

पर्यवसित *p. p.* 1 Finished, ended, completed. -2 Perished, lost. -3 Determined. -Comp. -मति *a.* tho- roughly acquainted.

पर्यवस्कन्दः The act of jumping down; Mb.

पर्यवस्था 1 P. 1 To set out. -2 To be or exist every- where. -3 To rely upon. -Caus. To compose or collect oneself; न पर्यवस्थापयत्यात्मानम् V. 1.

पर्यवस्था, पर्यवस्थानम् 1 Opposition, resistance, ob- struction. -2 Contradiction.

पर्यवस्थात् *m.* An adversary, antagonist; अन्तकः पर्यव- स्थाता जन्मिनः सन्ततापदः Ki. 11. 13.

पर्यवस्थित *p. p.* 1 Stationed. -2 contained in, occu- pied with. -3 merry, content.

पर्यश्रु *a.* Bathed in or suffused with tears, shedding tears, tearful; पर्यश्रुणो मङ्गलमङ्गभीरुर्न लोचने मीलयितुं विषेहं Ki. 3. 36; पर्यश्रुरस्वजत मूर्धनि चोपजत्रौ R. 13. 70. -Comp. -नयन *a.* having eyes tearful; निःश्वसन्तं यथा नागं पर्यश्रुनयनं तथा Mb. 12. 6. 2.